

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 535/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Annou Lacovou, advokátska kancelária, Pražská 4, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 17 C 264/2012 zo 7. augusta 2018 a uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 17 C 264/2012 z 11. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Annou Lacovou, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 264/2012 zo 7. augusta 2018 a sp. zn. 17 C 264/2012 z 11. apríla 2018.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že okresný súd svojím uznesením sp. zn. 17 C 264/2012 z 11. apríla 2018 rozhodol tak, že žalobcovia v 1. (sťažovateľ) a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 4 208,72 €.

Proti uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom poukázal na to, v akom rozsahu bola súdom priznaná náhrada trov konania v rozpore so zákonom, najmä poukázal, že z odôvodnenia nevyplývalo, na základe čoho považoval okresný súd za preukázanú dôvodnosť a účelnosť náhrady trov konania.

Sťažovateľ s odvolaním na § 251 a nasl. Civilného sporového poriadku poukázal na to, že výška náhrady trov konania žalovanej nebola priznaná správne, a to najmä, čo sa týka priznania náhrady za niektoré úkony.

Podľa sťažovateľa:

«V ustálenej súdnej praxi je pojem „účelnosť“ náhrady trov konania chápaný ako určitá poistka pred hradením nákladov nesúvisiacich s konaním, resp. pred nákladmi nadbytočnými, či nadmernými. Zásada účelnosti trov potrebných na uplatnenie alebo bránenie práva je vyvoditeľná zo všeobecných zásad efektivity a spravodlivosti civilného sporového konania ako celku a z ústavnoprávneho princípu proporcionality, chrániaceho primeranosť ako hodnotu právneho štátu...

Sťažnosť proti uzneseniu zo dňa 11.04.2018 súd prvej inštancie zamietol, keď... túto posúdil ako nedôvodnú. Čiastočne zdôvodnenie súdom... nie je možné považovať za správne, keď súd svojvoľne a bez posúdenia ich účelnosti opätovne uznal správnosť svojho pôvodného posúdenia vo vzťahu k poradám strany sporu s jej advokátkou, posúdenie úkonov vykonaných po vyhlásení uznesenia, ktorým súd ukončil dokazovanie a odročil za účelom vyhlásenia rozsudku za úkon – záverečná reč je v rozpore s obsahom zápisnice z pojednávania. Záver súdu, že o trovách konania rozhodol na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach z dňa 2Co/160/2016-187 zo dňa 27.04.2018 je nesprávne, nakoľko

Krajský súd v Košiciach uznesením 2Co/397/2017 zo dňa 08.02.2018 stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Povinnosť znášať trovy konania je primárnou a všeobecnou nákladovou povinnosťou, povinnosť nahradiť trovy je obmedzená na prípady, keď boli splnene určité zákonom vymedzené okolnosti. Povinnosť nahradiť trovy konania však nezahŕňa všetky trovy, ale iba tie, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva...

Civilný sporový poriadok vylučuje uplatnenie opravného prostriedku proti rozhodnutiam o trovách konania. Z postupu vyššieho súdneho úradníka a sudcu rozhodujúcich v senáte 17C vyplýva, že ich výkladová logika je identická a preskúvacím procesom vyvolaným na základe sťažnosti nie je možné dospieť k objektívnemu preskúmaniu a k zmene rozhodnutia vydaného súdnym úradníkom. Sťažovateľ preto nemá iné možnosti nápravy nezákonného rozhodnutia... ako podaním sťažnosti ústavnému súdu...

Rozhodnutie súdu... musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. V súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. musí súd v odôvodnení rozsudku podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným pokladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O. s. p., je nepreskúmateľný. Takého arbitrárne rozhodnutie porušuje právo účastníka na spravodlivý proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom..., pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov. Keďže ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. platí primerane aj pre konanie na dovolacom súde, treba rovnako dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu. A vyššie uvedené atribúty napadnutému rozhodnutiu chýbajú, čo podľa názoru sťažovateľa je v rozpore s jeho právami garantovanými v článku 46 ods. 1 Ústavy SR a v článku 6, ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovateľ je presvedčený, že napadnutým uznesením bolo porušené základné právo na súdnu ochranu garantovanú čl. 46 os. 1 ústavy.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 17 C /264/2012 zo dňa 07. 08. 2018 a uznesením sp. zn. 17 C/ 264/2012 zo dňa 11. 04. 2018 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 17 C/264/2012 zo dňa 07.08.2018 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Košice I je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 3.000,- €... k rukám právnej zástupkyne sťažovateľa.

4. Okresný súd Košice I je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 325,42 €... do 15 dní od doručenia nálezu k rukám právnej zástupkyne sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy

alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažnosť napriek tomu, že je sťažovateľ zastúpený advokátkou, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Ustanovenie § 20 zákona o ústavnom súde sa v celom rozsahu vzťahuje aj na sťažnosť podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku.

Ústavný súd má teda v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde).

V súvislosti s obligatórnym zastupovaním sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom ústavný súd uvádza, že splnomocnenie podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony

v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania voči ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky.

Vo všeobecnosti platí, že oprávnenie právneho zástupcu konať za svojho klienta, teda za účastníka konania, musí byť počas celého priebehu súdneho konania preukázané originálom splnomocnenia.

Zákon *expressis verbis* vyžaduje, aby bolo splnomocnenie udelené písomne. Vzhľadom na význam a procesné účinky zastúpenia je táto formálna požiadavka opodstatnená. Z hľadiska písomnej formy môže mať splnomocnenie listinnú alebo elektronickú podobu (§ 125 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

„... Keďže ide o právny úkon v písomnej forme, je zákonnou náležitosťou vlastnoručný podpis splnomocniteľa (§ 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka), prípadne zaručený elektronický podpis v prípade splnomocnenia v elektronickej podobe (§ 40 ods. 4 Občianskeho zákonníka)“ (ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. 1516 s.).

Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), pričom oprávnenie konať v mene sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal (m. m. I. ÚS 353/2018).

Podľa § 23 ods. 4 zákona o e-Governmente ak nie je preukázaný opak, na účely elektronickej komunikácie je oprávnenie osoby konať za inú osobu alebo v mene inej osoby preukázané vždy, ak

a) konajúca osoba použije na autorizáciu platný mandátny certifikát podľa osobitného predpisu, z ktorého vyplýva oprávnenie konať za túto osobu alebo v jej mene a rozsah tohto oprávnenia, alebo

b) prostriedok, ktorý konajúca osoba použije na autorizáciu, obsahuje identifikátor osoby a z referenčného údajá vyplýva oprávnenie tejto osoby konať za inú osobu alebo v jej mene.

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente zaručenou konverziou je konverzia s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony vykonaná postupom pre zaručenú konverziu podľa štvrtej časti.

Podľa § 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente osobou oprávnenou vykonávať zaručenú konverziu sa rozumie orgán verejnej moci, advokát a notár.

Ústavný súd uvádza, že jemu doručené splnomocnenie má podobu oskenovanej listiny, nebolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom zo strany právneho zástupcu sťažovateľa a nebola vykonaná zaručená konverzia podpisu sťažovateľa.

V danom prípade transformáciou listinného dokumentu – splnomocnenia podpísaného sťažovateľom – do elektronickej podoby bez podpisu zaručeným elektronickým podpisom a vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia.

Podľa § 125 ods. 2 Civilného sporového poriadku podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Sťažovateľ v prílohe podania doručeného ústavnému súdu 2. novembra 2018 (na poštovú prepravu daného 29. októbra 2018), teda po lehote stanovenej v citovanom ustanovení Civilného sporového poriadku, doručil originál splnomocnenia.

Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018